

Creationisme in Nederland

Een overzicht

Creationisme in Nederland

- Wat is creationisme
- Kerkvaders, reformatoren
- Deïsme, lange tijden
- Lyell en Darwin
- Reactie van kerk en theologie
- De triomf van het evolutionisme
- The Genesis Flood
- Frits J. Kerkhof
- Lever & Van de Fliert
- Evangelische Omroep
- Evangelische Hogeschool
- Europese creationistische congressen
- Huidige stand van zaken
- Conclusies

Wat is creationisme?

- De eerste 18 eeuwen Christendom in Europa:
 - Wereld geschapen in 6 dagen
 - Rond 4000 v.C. (5200 vC Septuagint (LXX))
 - Zondvloed ± 1656 (2662 LXX) jaar na de schepping
 - Wereldwijd
 - Totale vernietiging
 - Alleen Noach en zijn familie en de meegenomen dieren overleven (plus uiteraard heel wat zeedieren)
 - Deze opvattingen waren integraal deel van het christelijk geloof
- Maar huidige situatie:
 - *losgeweekt en ongeloofwaardig gemaakt*
 - *gezien als 'apart pakket' voor fundamentalisten, onbekend bij het publiek*
 - *genegeerd / fervent bestreden door kerk en 'wetenschap'*

Kerkvaders, reformatoren, theologen & onderzoekers

- De kerkvaders die zich uitgelaten hebben over schepping en vloed, volgen de historisch-grammaticale lezing van de Bijbel
 - *Uitzonderingen: Clemens van Alexandrië en Origenes, beiden Alexandrijnse Platonisten, die een strikt **allegorische** uitleg voorstonden. Maar zelfs Origenes sprak uit dat de wereld zeker veel minder dan 10.000 jaar oud was*
 - *Augustinus: **neoplatonische** uitleg: schepping eerst als Idee bij God, in een oogwenk, daarna in zes dagen gerealiseerd. De eerste drie dagen voordat de zon verscheen, nam hij niet als letterlijke dagen.*
- Ook de reformatoren en vrijwel alle theologen en natuuronderzoekers tot ±1750 volgden de historisch-grammaticale lezing van Genesis 1-11

Kerkvaders over schepping en zondvloed

		Schepping			Zondvloed		
		6 x 24u	allegorisch	niet	globaal	lokaal	niet
Justinus de Martelaar	100-165				x		
Theophilus van Antiochë	±180	x			x		
Tatianus	110-180	x					x
Athenagoras	??			x			x
Irenaeus van Lyon	115-202	x			x		
Clemens van Alexandrië	150-215		x		x		
Tertullianus	160-225			x	x		
Hippolytus	170-236	x			x		
Origenes	185-251		x *)		x		
3 ^e eeuw							
Lactantius	250-325	x			x		
Eusebius van Caesarea	263-339			x			x
Marius Victorinus	281-363			x			x
Victorinus van Pettau	??-304	x					x
Methodius	??-311	x					x
4 ^e eeuw							
Efraïm de Syriër	306-373	x			x		
Basilus van Caesarea	329-379	x					x
Gregorius van Nyssa	331-395			x			x
Cyrillus van Jeruzalem	??-387			x			x
Ambrosius van Milaan	339-397	x					x
Johannes Chrysostomus	347-420			x	x		
Hiëronymus	347-420			x	x		
Augustinus	354-430		x		x		
Theodoretus	393-457	x					x
Kerkvaders over scheppingsdagen		11	3	8			
Kerkvaders over zondvloed					12	0	11

*) Origenes hield staande dat de wereld zeker jonger was dan 10.000 jaar

overgenomen uit David Herbert:
The Faces of Origins,

A historical survey of the underlying
assumptions from the early church to
postmodernism

Deïsme: aarde wordt ouder

Deïsme wil kennis, los van openbaring, verheft de 'rede' op de troon, en poneert een bedachte god,

- die wel schept maar zich verder afzijdig houdt
- die de natuurwetten vaststelt en er ook zelf aan onderworpen is
- die geen gebeden beantwoordt
- die nooit ingrijpt in de 'natuurlijke' gang van zaken
- die geen wonderen doet
- die zich niet openbaart

God = de Natuur*

Blaise Pascal: "de god van de filosofen"

P.A. de Génestet: "de God die zoveel wonderen had bewerkt, is door de schoolmeesters kapot gedacht".

* John Maynard-Smith tegen
Edgar Andrews in debat aan
Oxford Universiteit in februari 1986

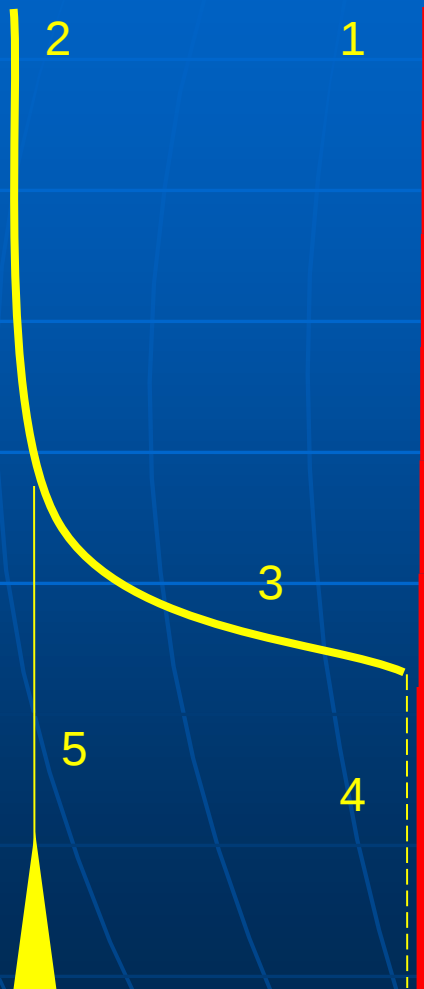
De 'Natuur' geeft ons voldoende om zelf alles te kunnen uitvinden, daarvoor is (en was) geen openbaring nodig

Dus: het vinden van de oorsprong van alles is een kwestie van achteruit extrapoleren van huidige situatie en natuurprocessen (actualisme, uniformitarisme). Zo kwam men aan de 10.000en, 100.000en en later miljoenen jaren

Lyell en Darwin

- ✓ Hutton en Lyell werken het actualisme verder uit op het vlak van de geologie; die moet het wetenschappelijk 'bewijs' leveren voor de lange tijden, nodig om een theorie over het ontstaan en evolueren van het leven aannemelijk te maken
- ✓ Lyell speelt dubbelrol:
 - ✱ *Officieel en in zijn publicaties is hij de onkreukbare christelijke intellectueel en houdt hij dit image met zorg in stand*
 - ✱ *In zijn brieven omschrijft hij zijn doel: "to get rid of the Mosaic account": (weg met schepping, vloed en Gods wet)*
- ✓ Lyell zoekt een kandidaat die zo'n evolutietheorie kan lanceren en vindt Charles Darwin, *(rijk, naturalist, en kweker van kleine huisdieren)*
- ✓ Darwin publiceert zijn theorie in 1859 *(na meer dan 20 jaar dubben)*
 - ✱ Zijn boek wemelt van de twijfels en de mitsen en maren
 - ✱ Thomas Huxley propageert het / heeft sterke twijfels over de houdbaarheid maar zijn haat tegen de geestelijkheid wint het van zijn aarzeling
- ✓ Lyell is geschokt door Darwins "*Descent of Man*" en neemt afstand tot hem.

Reactie kerk en theologie

1. Deïsme en atheïsme, aanvankelijk bescheiden, drukken hun opvatting van oude aarde en uniformiteit er met kracht door
2. De klassieke kerkelijke/Bijbelse opvatting . . .
3. . . . past zich gedwee aan het opkomende, blijkbaar onweerstaanbare paradigma aan . . .
4. . . . en identificeert zich praktisch daarmee.
 - Voor kerkelijke leiders en theologen heeft acceptatie door de academische collega's kennelijk prioriteit boven trouw aan Gods Woord
 - Kerkelijke woordvoerders zijn vaak fervente verdedigers van de evolutie en bestrijders van de schepping geworden (Anglicaanse/Lutherse kerk (HansJörg Hemminger) - zie behandeling medew. Wort&Wissen)
5. De van de kerkelijke trein losgekoppelde scheppingsopvatting leidt aanvankelijk een kummervol bestaan, **maar ontplooit zich in onze tijd steeds sterker**

Triomf van het evolutionisme

1859: Origin of Species verschijnt.

Lyell koopt groot aantal exemplaren en stuurt die naar Anglicaanse geestelijken.
Zijn motto: *De Anglicaanse Kerk van binnenuit nemen scheelt 50 jaren harde strijd.*

Vrijwel alle 19e eeuwse wetenschappers waarschuwen tegen deze non-wetenschap. Vergeefs.

Darwins zeer slecht onderbouwde opvattingen veroveren stormenderhand de Europese cultuur in al zijn geledingen.

De kerken ondernemen ofwel niets, ofwel passen hun uitleg van de Bijbel aan:

- Dagen worden tijdperken / gap-theorie / Gen.1 is poëzie of mythe / etcetera
- Zondvloed is lokaal, tranquil, mythe
- Documentenhypothese (ook de Bijbel is geëvolueerd)

Natuurlijke selectie wordt aangevuld met mutaties als veranderingsagent; samen met Mendels opvattingen → moderne synthese of neodarwinisme
Radioactief verval wordt aangevoerd als de absolute tijdmetre, die de benodigde tijdsspannen voor de vermeende biologische evolutie moest verschaffen.

1959: Eeuwfeest verschijning 'Origin of Species'. Op congres zegt Julian Huxley:
"Ieder die nu NOG niet gelooft dat evolutie een feit is, aan diens verstand moet ernstig worden getwijfeld".

The Genesis Flood

1961, twee jaar na Huxley's triomfantelijke uitroep:
Henry Morris & John Whitcomb publiceren
The Genesis Flood

Dit boek is als een stoot op de ramshoorn:
allerlei krachten, die in de schaduw hebben gewerkt, komen
tevoorschijn, en bundelen zich, eerst in USA, spoedig ook
elders

ICR Institute for Creation Research
Creation Research Society e.v.a.

Ook in andere landen, o.a. Nederland, ontwakten mensen,
en ontstaat activiteit in onderzoek en uitwisseling

Frits J. Kerkhof

Industrieel en zakenman uit Oud-Beijerland
(o.a. Groenevelt opticiens)

- *houdt lezingen over creationisme voor studenten en belangstellenden*
- *vertaalt "The Flood" (De Zondvloed) van Rehwinkel (in 1960, boek is van 1951)*
- *vertaalt "After Its Kind" (Naar zijn aard) van Byron C. Nelson*
 - *stimuleert mensen als W.J. Ouweneel*
 - *richt "Stichting Publicatie Reformatorische Boeken" op*
 - *medeoprichter "Stichting tot Bevordering van Bijbelgetrouwe Wetenschap" (leidt tot EH)*
 - *organiseert in opdracht van de EH*
3 Europese creationistische congressen
(Heverlee bij Leuven)
- *beheert het onuitgegeven werk van I. Velikovsky*
na diens overlijden

Een buitengewoon actieve doorzetter die velen stimuleerde en zelf oppakte wat anderen lieten liggen

Lever en Van de Fliert

- Jan Lever, bioloog, propageert als eerste de evolutietheorie aan de VU, krijgt van de christelijke media alle ruimte, verwoest het geloof van velen
- J.R. van de Fliert, geoloog aan de VU, gaat een felle discussie aan met Morris en Whitcomb, die hij grandioos verliest
- Beiden trekken het land in om met hun nieuw verworven inzichten het gewone volk op te voeden:
we moeten de Bijbel in het vervolg lezen
vanuit hun opvattingen
- In kerk en wetenschap lijkt het onderwerp 'schepping en zondvloed' vanaf nu zo dood als een pier
- In het onderwijs wordt de evolutieopvatting als vanzelfsprekend geaccepteerd; kritiek wordt niet gewaardeerd

De EO: Evangelische Omroep

- 1965: verkennende besprekingen
Jan Kits, Albert Ramaker, Johan Oostveen
- 1967: oprichting EO als C-omroep
- 1970: eerste radio-uitzending
- Ondersteunde het creationisme:
 - 1977: programma Adam of Aap (Koos van Delden)
 - 1977: Jaarbeursdebat evolutionisten-creationisten (Knevel/van Delden) – meer dan 1000 bezoekers
- In de 80-er jaren omslag bij de EO
 - Creationisme is 'uit' / boekjes AvdBeukel
 - later aandacht voor ID (Dekker, Knevel)
- 2007/(8): gesprekken met Knevel over creationisme
- 2009 jan.: Knevel zweert creationisme openlijk af en ontketent daarmee revolutie onder EO-leden

De Evangelische Hogeschool

- 1974: Stichting tot Bevordering van Bijbelgetrouwe Wetenschap (o.a. Koos van Delden, Willem Glashouwer)
 - (voorzitter F.J. Kerkhof)
- richt in 1977 Evangelische Hogeschool op
 - eerste directeur Koos van Delden (*zie Adam of Aap*)
 - een van de docenten is Willem J. Ouweneel
 - doelstelling: jonge mensen weerbaar maken tegen ongeloof in de universiteiten / creationisme speelt grote rol
- 3 x per jaar goedbezochte 1-daagse conferenties
✂ ➔ *Amersfoortse Studies*
- Vele – vaak apologetische – publicaties in boekvorm
- Tijdschrift Bijbel en Wetenschap (thans Sophie)
- creationisme thans buiten beeld

Europese Creationistische Congressen

Europese creationistische congressen

waarvan ik (Rinus Kiel) er 5 heb meegemaakt

1. 22-25 augustus 1984, BIB Heverlee (org. EH, leiding Frits Kerkhof)
2. 20-23 augustus 1986, BIB Heverlee (org. EH, leiding Frits Kerkhof)
3. 17-20 augustus 1988, BIB Heverlee (org. EH, leiding Frits Kerkhof)
4. 22-25 augustus 1990, Gut Holmecke (Chr. Congrescentrum), Hemer, Duitsland
(org. Wort&Wissen, leiding Gottfried Meskemper)
5. 17-20 augustus 1992, High Leigh, Hertfordshire GB (heb ik niet meegemaakt)
(org. BCS/CSM, leiding David Rosevear)
6. 16-19 augustus 1995, Kontakt der Kontinenten, Soesterberg, Nederland
(org. EH, leiding David Rosevear)

* voor details zie bijgevoegde lijst

Europese Creationistische Congressen

De onderwerpen waren van een grote diversiteit en een groot verschil in diepgang en detail. Niet altijd werden filosofie, theologie en wetenschap duidelijk gescheiden, maar de kwaliteit steeg met de tijd. Maar toch blijven de grote vragen, want . . .

*Hoewel nuttig, heeft het weinig opgeleverd:
ieder werkte – en werkt nog – hoofdzakelijk op zichzelf.
Een (Europese) creationistische organisatie
waar onderzoek en financiering worden gebundeld en gecoördineerd,
waar afstemming plaatsvindt over methoden en resultaten, en
waar de strijd wordt aangeboden met het alles-opeisende, agressieve atheïsme
is nog steeds niet van de grond gekomen*

Huidige stand van zaken (1)

■ Organisaties:

- Mediagroep in Genesis

(Frans Gunnink – Answers in Genesis / Creation Ministries International)

- website publicaties (vertalingen), DVDs
- toernees van creationistische sprekers (Bell, Mortenson)

- Bijbel en Onderwijs

- materiaal voor christelijk onderwijs
- diverse publicaties over actuele onderwerpen
- tijdschrift B&O t.b.v. ouders en onderwijs

- De Oude Wereld (organisatie en website)

(secre. Kees-Jan van Dam, biologie)

- tweemodellen vergelijking / tweemodellen onderwijs
- vertaling en uitgave boeken en DVDs
- ondersteuning prof. Marc de Vries, Henk Jochemsen, Han Zuilhof

Huidige stand van zaken (2)

- Kleine groepen/individuele onderzoekers/publicisten
 - Genesis en geologie (Frank vd Laar)
 - vertalingen boeken uit het Engels (Cooper, Walker, Brown, Gentry), artikelen (Setterfield) / DVDs
 - Kom en Zie Urk (Jan Rein de Wit)
 - organisatie driejaarlijkse symposia
 - Hans Hoogerduijn (geologie)
 - samen met JR de Wit, boek "Zoeken naar de Zondvloed"
 - Henk Murris (biologie)
 - Tom Zoutewelle (Kreaton, oude aarde jonge schepping)
 - Rinus Kiel (website Bijbel/cultuur/wetenschap)
- Het onderwerp komt opnieuw onder de aandacht door de ID-discussie vanaf mei 2005 (Cees Dekker)
- Een ruim 6-miljoen voudig verspreide brochure "Schepping of evolutie, wat geloof jij", ontketent in februari 2009 een ongekennde commotie. Media-optreden van bekende creationisten, o.a. Kees van Helden

Conclusies

- Willen we relevant(er) zijn/worden, dan drie speerpunten:
 - **Opleiding:**
 - Vakwetenschappers, die op hun niveau goed wetenschappelijk vakwerk kunnen leveren binnen een bijbels gefundeerd model en zinvolle ondersteuning kunnen geven aan christenen in hun strijd met het intolerante atheïsme in kerk, school, universiteit en maatschappij.
 - **Doelgroepen:**
 - Onderwijs op alle niveaus
 - Theologen/theologie
 - Op beide gebieden is zowel onwetendheid, intolerantie, alsook steeds beter georganiseerde tegenstand te overwinnen
 - **Financiering:**
 - Eigen vrije tijd en eigen beperkte financiële middelen zijn niet voldoende om dit werk aan te kunnen
 - In USA alles via (vaak grote) giften / bij ons?
- en dit alles gedragen door niet ophoudend gebed